

A TANÁCS 2022. december 22-i (EU) 2022/2578 RENDELETE

az uniós polgárok és a gazdaság túlzottan magas árakkal szembeni védelmét szolgáló piaci korrekciós mechanizmus létrehozásáról¹

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 122. cikke (1) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

tekintettel az Európai Központi Bank véleményére²,

mivel:

(1) Az Oroszországi Föderáció (a továbbiakban: Oroszország) Ukrajnával szembeni, provokáció nélkül indított és indokolatlan agressziós háborúja, valamint az Oroszországból a tagállamokba irányuló földgázellátás példátlan mértékű csökkenése veszélyezteti az ellátásbiztonságot az Unióban és a tagállamokban. Ugyanakkor a gázszállítás Oroszország által fegyverként történő felhasználása és a gázáramlások szándékos megzavarásával történő manipuláció egekbe szökő energiaárakhoz vezetett az Unióban. A gázellátási útvonalak megváltozása, az európai gázinfrastruktúra ebből fakadó túlszűfozottsága, az alternatív gázellátási források felkutatásának szükségessége és az ellátási sokkhelyzethez nem adaptált árképzési rendszerek hozzájárultak az árvolatilitáshoz és az áremelkedésekhez. A magasabb földgázárak - a magasabb villamosenergia-árak okozta tartósan magas infláció és a fogyasztók vásárlóerejének ebből eredő csökkenése, valamint a gyártási költségeknek különösen az energiaigényes iparágakban való emelkedése által - veszélyeztetik az Unió gazdaságát, és súlyosan aláássák az ellátásbiztonságot.

(2) 2022-ben a földgázárak kivételesen volatilisek voltak, míg egyes referenciaértékek 2022 augusztusában mindenkor magasságokat értek el. A földgázárak 2022 augusztusában regisztrált rendellenes szintje több tényező eredménye volt, ideértve a tárolók feltöltéséből és a csővezetékes áramlások csökkenéséből adódó szoros kereslet-kínálati egyensúlyt, a további ellátási zavaroktól és az Oroszország általi piaci manipulációktól való félelemt, valamint egy olyan árképzési mechanizmust, amelyet nem igazítottak a kereslet és a kínálat ilyen szélsőséges változásaihoz, és amely súlyosbította a túlzott áremelkedést. Míg az előző évtizedben az árak az 5 EUR/MWh és 35 EUR/MWh közötti sávon belül maradtak, az európai földgázárak idén olyan szinteket értek el, amelyek 1 000%-kal magasabbak voltak az Unióban korábban tapasztalt átlagáraknál. A holland Title Transfer Facility (TTF) Gas Futures-szel (három hónapos/negyedéves termékek) - amelyekkel az ICE Endex³ tőzsdén kereskednek - kevéssel 350 EUR/MWh alatti szinteken kereskedtek, és a TTF másnapi gáz - amellyel az Európai Energiatőzsdén kereskednek - elérte a 316 EUR/MWh-t. A gázárak korábban soha nem érték el olyan szinteket, mint amelyeket 2022 augusztusában figyeltek meg.

1 Megjelent az Európai Unió Hivatalos Lapjának 2022. december 29-i, L 335. számában (45. o.), hatályos 2023. február 1-től.

2 2022. december 2-i vélemény (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé).

3 Az ICE Endex az egyik fő energiatőzsde Európában. A gáz esetében szabályozott határidős ügyleteket és opciókat biztosít a holland TTF-kereskedési-központ számára.

(3) Az Északi Áramlat 1 gázvezetékét ért azon kárt követően, amelyet valószínűleg egy 2022. szeptemberben elkövetett szabotázsakció okozott, nincs valószínűsége annak, hogy az Oroszországból az Unióba irányuló gázszállítások a közeljövőben újrainduljanak a háború előtti szinteken. Az európai fogyasztók és vállalkozások továbbra is ki vannak téve a gazdaságilag károkat okozó gázárcsúcsok további potenciális előfordulásai nyilvánvaló kockázatának. Előre nem látható események - mint például az olyan balesetek vagy a csővezetékek szabotálása, amelyek megzavarják az Európába irányuló gázszállításokat, vagy amelyek drámaian csökkentik a keresletet - fenyegethetik az ellátásbiztonságot. A hirtelen beálló hiánytól való félelem által kiváltott piaci feszültségek valószínűleg az idei télen túl és a jövő évben is fennmaradnak, mivel az ellátási sokkokhoz való alkalmazkodás, valamint az új ellátási kapcsolatok és infrastruktúrák létrehozása várhatóan egy vagy több éven át folytatódik.

(4) Míg léteznek más virtuális kereskedési pontokhoz (a továbbiakban: VTP-k) kapcsolódó származtatott termékek, az európai gázpiacokon a TTF-t tekintik általában a "standard" árindikátornak. Ennek oka a TTF jellemzően magas likviditása, amely több tényezőnek - többek között földrajzi helyzetének - tudható be, amely tényezők lehetővé tették a TTF számára, hogy a háború előtti viszonyok között több forrásból, többek között Oroszországból is jelentős mennyiségű földgázt fogadjon. Mint ilyet, a TTF-en jegyzett gázarat széles körben használják referenciaárként a gázellátási szerződések árképzési képleteiben, valamint áralapként a fedezeti vagy származtatott műveletek során Unió-szerte, még a TTF-hez közvetlenül nem kapcsolódó központoknál is. A piaci adatok szerint 2022 első nyolc hónapjában a TTF-központ könyvelte el az Unióban és a Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyságában (a továbbiakban: az Egyesült Királyság) együttesen értékesített földgáz körülbelül 80%-át.

(5) Azonban az uniós energiapiacokon 2022 februárja óta bekövetkezett, zavart okozó változások befolyásolták a hagyományos árképzési mechanizmusok működését és hatékonyságát a gáz nagykereskedelmi piacon, nevezetesen a TTF-referenciaértéket illetően. Míg a TTF a múltban Európa más régióiban a gázár tekintetében irányadóként tudott szolgálni, 2022 áprilisától elszakadt más európai központok és kereskedési helyszínek áraitól, valamint az árjelentő ügynökségek által a cseppfolyósított földgáz (a továbbiakban: LNG) behozatalaira vonatkozóan készített árértékelésektől. Ennek nagyrészt az az oka, hogy Északnyugat-Európa gázrendszerét sajátos infrastrukturális korlátok jellemzik mind a (nyugat-keleti irányú) csővezetékes szállítás, mind az LNG-visszagázosítási kapacitás tekintetében. Részben az ilyen korlátozások voltak felelősek a gázárak általános emelkedéséért az európai válság kezdete óta, az energia Oroszország által fegyverként történő felhasználását követően. A TTF és más regionális központok közötti, 2022. augusztusi rendellenes eltérés azt jelzi, hogy a jelenlegi sajátos piaci körülmények között előfordulhat, hogy a TTF nem tükrözi jól az infrastrukturális korlátokkal küzdő északnyugat-európai piacon kívüli piaci helyzetet. Az északnyugat-európai piacon tapasztalt szűkösség előfordulásai idején az Északnyugat-Európán kívüli, egyéb regionális piacok kedvezőbb piaci feltételeket tapasztalhatnak, és ezért nem megfelelően hat azokra a szerződéseknek a TTF-hez való indexálása. Míg a TTF Északnyugat-Európában továbbra is teljesíti a kereslet és a kínálat kiegyensúlyozására irányuló célkitűzését, fel kell lépni a túlzottan magas TTF-árak rendellenes előfordulásai hatásának korlátozása érdekében az Unión belüli egyéb regionális piacok tekintetében. Az árképzésben fennálló hiányosságok - kisebb mértékben - egyéb központokban is létezhetnek.

(6) A jelenlegi árképzési mechanizmusokkal kapcsolatos problémák kezelésére különböző intézkedések állnak rendelkezésre. A közelmúltbeli piaci zavarok és az árképzési rendszerben fennálló hiányosságok által érintett európai vállalatok számára az egyik lehetőség a meglévő TTF-alapú szerződések újratárgyalása. Mivel a TTF Gas Futures-hez kötött árreferenciák a korábbiaktól eltérő jelentőséggel bírnak, és az Északnyugat-Európán kívüli gázpiaci helyzetre nézve nem feltétlenül reprezentatívak, egyes vevők a szerződéses partnereikkel való újratárgyalás útján próbálhatják meg kezelni az árképzéssel és a TTF-referenciaértékkel kapcsolatos jelenlegi kérdéseket, akár a meglévő szerződés konkrét feltételei alapján, akár a szerződés jog általános elvei szerint.

(7) Hasonlóképpen, az importáló vállalatok vagy a nevükben eljáró tagállamok kapcsolatba léphetnek nemzetközi partnereikkel a meglévő szerződések újratárgyalása vagy új szállítási szerződésekről való megállapodás céljából, a volatilitás jelenlegi helyzetéhez igazított, megfelelőbb árképzési képletekkel. Az (EU) 2022/2576 tanácsi rendelet¹ alapján létrehozott információtechnológiai eszközön keresztül történő koordinált beszerzés lehetőségeket kínálhat az energiabehozatalok árának csökkentésére, csökkentve viszont a piaci intervenció szükségességét.

(8) Továbbá a 2014/65/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv² már tartalmaz néhány biztosítékot a szélsőséges volatilitás előfordulásainak korlátozására: például azáltal, hogy előírja, hogy az említett irányelv 4. cikke (1) bekezdésének 21. pontjában meghatározottak szerinti szabályozott piacoknak legyenek úgynevezett rövid távú „szüneteltetési mechanizmusai”, amelyek bizonyos órákra korlátozzák a szélsőséges áremelkedéseket. A származtatott energiatermékek piacain tapasztalható szélsőséges volatilitást kezelő napon belüli ideiglenes eszköz, amelyet az (EU) 2022/2576 rendelet vezetett be, hozzájárul a származtatott energiatermékek piacán az árak napközi szélsőséges volatilitásának korlátozásához. Azonban az ilyen mechanizmusok csak rövid távon működnek, és nem céljuk megakadályozni, hogy a piaci árak túlzott szinteket érjenek el.

(9) A kereslet csökkentése további fontos elemet jelent a szélsőséges árcsúcsok problémájának kezelésében. A gáz és a villamos energia iránti kereslet csökkentése visszafoghatja a piaci árakat, és ezért hozzájárulhat a rendellenesen magas gázárak okozta problémák enyhítéséhez. Ezért e rendeletnek - az Európai Tanács 2022. október 20-21-i következtetéseivel összhangban - biztosítania kell, hogy az e rendelet által létrehozott mechanizmus aktiválása ne vezessen a gázfogyasztás általános növekedéséhez.

(10) 2022 nyarán az állami támogatásban részesülő szervezetek általi azon erőfeszítések, amelyek a tárolás céljából való gázvásárlást célozták anélkül, hogy figyelembe vették volna a koordináció nélküli beszerzésnek az árakra gyakorolt hatását, hozzájárultak az ár-referenciaértékek - és különösen a TTF-árak - felhajtásához. A szélsőséges árcsúcsok jövőbeli elkerülése érdekében ezért fontos adott esetben a jobb koordináció azon tagállamok között, amelyek állami finanszírozásban részesülő szervezeteket használnak a föld alatti gáztárolók feltöltését szolgáló gáz beszerzésére. Az (EU) 2022/2576 rendelettel létrehozott közös beszerzési mechanizmus alkalmazása fontos szerepet játszhat e tekintetben a túlzottan magas gázárak előfordulásainak korlátozása terén.

(11) Míg a meglévő intézkedések rendelkezésre állnak a gázpiaci árképzéssel kapcsolatos kérdésekhez vezető egyes elemek kezelésére, az említett meglévő intézkedések nem garantálnak azonnali és kellően biztos orvoslást a jelenlegi problémákra.

¹ A Tanács (EU) 2022/2576 rendelete (2022. december 19.) a szolidaritásnak a gázbeszerzések jobb koordinálása, megbízható ár-referenciaértékek és a határokon átnyúló gázkereskedelem révén történő fokozásáról (lásd e Hivatalos Lap 1. oldalát).

² Az Európai Parlament és a Tanács 2014/65/EU irányelve (2014. május 15.) a pénzügyi eszközök piacairól, valamint a 2002/92/EK irányelv és a 2011/61/EU irányelv módosításáról (HL L 173., 2014.6.12., 349. o.).

(12) Szükséges ezért egy átmeneti piaci korrekciós mechanizmust létrehozni az egy hónap és egy év közötti (between month-ahead and year-ahead) lejáratú TTF-származtatott-termékek és az egyéb VTP-khez kapcsolódó származtatott termékek főbb piacain zajló földgázügyletekre vonatkozóan, azonnali hatályú eszközként a túlzottan magas gázárak előfordulásával szemben.

(13) Az Európai Tanács a 2022. október 20-21-i következtetéseiben felhívta a Bizottságot, hogy sürgősen terjesszen elő a földgázügyletekre vonatkozó, ideiglenes dinamikus árfolyosóra irányuló javaslatot a túlzottan magas gázárak előfordulásainak azonnali korlátozása érdekében, figyelembe véve az (EU) 2022/2576 rendeletre irányuló bizottsági javaslat 23. cikkének (2) bekezdésében meghatározott biztosítékokat.

(14) A következő biztosítékokat egyrészt figyelembe kell venni a piaci korrekciós mechanizmus kialakításakor, és másrészt annak biztosítására kell felhasználni azokat, hogy a piaci korrekciós mechanizmus esetleges aktiválását megszüntessék, ha már nem állnak fenn az aktiválásának feltételei, vagy ha nem szándékolt piaci zavarok következnek be: a piaci korrekciós mechanizmust a TTF-en - a Gasunie Transport Services B.V. által működtetett virtuális kereskedési ponton - megvalósuló földgázügyletekre kell alkalmazni; más uniós gázkereskedési központok - egy dinamikus árfolyosón keresztül - a korrigált TTF-azonnali-árhoz köthetők; nem érintheti a tőzsdén kívüli gázkereskedelmet; nem veszélyeztetheti az Unió gázellátásának biztonságát; nem függhet a gázmegetakarítási cél megvalósítása terén elért haladástól; nem vezethet a gázfogyasztás általános növekedéséhez; oly módon kell kialakítani, hogy ne akadályozza a piaci alapú Unión belüli gázáramlásokat; nem befolyásolhatja a származtatottenergiatermék-piacok stabilitását és rendezett működését; és figyelembe kell vennie Unió-szerte a különböző szervezett piacokon tapasztalható gázpiaci árakat.

(15) A piaci korrekciós mechanizmust úgy kell kialakítani, hogy megfeleljen két alapvető kritériumnak, így különösen, hatékony eszközként működjön a rendkívüli módon magas gázárak előfordulásával szemben, és csak akkor legyen aktiválható, ha az árak a globális piacokhoz képest kivételes szinteket érnek el, annak érdekében, hogy elkerülhetők legyenek a jelentős piaci zavarok és az ellátási szerződések zavarai, amelyek súlyos ellátásbiztonsági kockázatokat eredményezhetnek.

(16) A piaci korrekciós mechanizmuson keresztüli beavatkozást az árképzési rendszerben fennálló legfontosabb hiányosságok kezelésére kell korlátozni. A származtatott termékek egy hónapos (month-ahead) lejáratra vonatkozó TTF-elszámolási-ára a gázellátási szerződésekben messze a legelterjedtebb referenciaérték Unió-szerte, amelyet a két hónapos (two-months ahead) és az egy éves (year-ahead) lejárat követ. Azonban az egyéb VTP-khez kapcsolódó származtatott termékek irányába történő kereskedelmi váltások torzulásokhoz vezethetnek az uniós energia- vagy pénzügyi piacokon, például a piaci szereplők által a korrigált és a korrigálatlan származtatott termékek között folytatott arbitrázs révén. Az Unióban az összes VTP-hez kapcsolódó származtatott termékeket ezért elvileg bele kell foglalni a piaci korrekciós mechanizmusba. Azonban a piaci korrekciós mechanizmusnak a TTF-től eltérő VTP-khez kapcsolódó származtatott termékekre való alkalmazása komplex, és további technikai előkészítést igényel. A piaci korrekciós mechanizmusnak a legfontosabb származtatott termékekre, a TTF-származtatott-termékekre vonatkozó bevezetésének sürgető szükségességére tekintettel, a Bizottságot fel kell hatalmazni arra, hogy végrehajtási jogi aktus révén meghatározza a piaci korrekciós mechanizmusnak az egyéb VTP-khez kapcsolódó származtatott termékekre való alkalmazásának technikai részleteit, valamint azon egyéb VTP-khez kapcsolódó származtatott termékek kiválasztását, amelyek előre meghatározott kritériumok alapján kizárhatók.

(17) A piaci korrekciós mechanizmus létrehozásának egyértelmű jelzést kell küldenie a piac felé, hogy az Unió nem fogja elfogadni a tökéletlen árképzésből eredő túlzottan magas árakat. Bizonyosságot is kell nyújtania a piaci szereplők számára a gázkereskedelem megbízható korlátaival illetően, és fontos gazdasági megtakarításokat eredményezhet mind a vállalatok, mind a háztartások számára, amelyek nem lesznek kitéve túlzottan magas energiaárelőfordulásoknak.

(18) A piaci korrekciós mechanizmusnak dinamikus biztonsági plafont kell bevezetnie az egy hónap és egy év (from month-ahead to year-ahead) közötti lejáratú származtatott-termékek árára vonatkozóan. A dinamikus biztonsági plafont akkor kell aktiválni, ha a származtatott-termékek ára elér egy előre meghatározott szintet, és ha az áremelkedéssel egyidejűleg regionális vagy világpiaci szinten nem tapasztalható hasonló áremelkedés.

(19) A dinamikus biztonsági plafonnak tehát biztosítani kell, hogy a világ más régióiban jegyzett LNG-árakat jelentősen meghaladó árú kereskedési megbízásokat ne lehessen elfogadni. Megfelelő referenciamutatók segítségével meg kell határozni egy, a világpiaci LNG-ártrendeket tükröző referenciaárat. A referenciaárnak az LNG-árak európai piaci feltételeket tükröző értékelésén, valamint - az Egyesült Királyság és Ázsia mint globális LNG-piaci versenytárs különös fontosságánál fogva - az Egyesült Királyságra és az ázsiai régiókra vonatkozó megfelelő referenciamutatón is kell alapulnia. A csővezetékes gázzal ellentétben LNG-vel világszerte kereskednek. Ezért az LNG-árak jobban tükrözik a globális szintű gázár-fejleményeket, és referenciaértékként szolgálhatnak annak értékeléséhez, hogy a kontinentális központokban jegyzett árszintek rendellenesen térnek-e el a nemzetközi áráktól.

(20) A figyelembe vett LNG-árak mintájának kellőképpen széleskörűnek kell lennie ahhoz, hogy még abban az esetben is informatív legyen, ha valamely konkrét LNG-ár egy adott napon nem áll rendelkezésre. Az európai és nemzetközi árak reprezentatív kosarának kialakítása céljából, valamint annak biztosítása érdekében, hogy az árinformációkat nyújtó szervezetek a releváns uniós szabályozás hatálya alá tartozzanak, az árértékeléseket olyan árjelentő ügynökségeknek kell kiválasztaniuk, amelyeket felsorolnak az (EU) 2016/1011 európai parlamenti és tanácsi rendelettel¹ létrehozott referenciamutató-kezelők és referenciamutatók nyilvántartásában. Mivel az információk időszerűsége kulcsfontosságú a dinamikus piaci korrekciós mechanizmus szempontjából, csak az olyan szervezetek által szolgáltatott árinformációkat szabad figyelembe venni, amelyek a közzététel napjára vonatkozó információkat szolgáltatnak. Ahhoz, hogy az (EU) 2019/942 európai parlamenti és tanácsi rendelettel² létrehozott, az Energiaszabályozók Európai Uniói Együttműködési Ügynöksége (a továbbiakban: ACER) elláthassa az e rendelet szerinti piacfelügyeleti feladatait, és időben kiszámíthassa a referenciaárat, az árértékeléseket közlétező árjelentő ügynökségeket kötelezni szükséges arra, hogy az értékeléseket közép-európai idő szerint 21:00 előtt az ACER rendelkezésére bocsássák - feltéve hogy azok rendelkezésre állnak -, annak lehetővé tétele érdekében, hogy az ACER a nap vége előtt közlétegye a referenciaárat. Míg az ilyen adatszolgáltatási kötelezettségek csak a meglévő adatokra vonatkoznak, és nem jelentenek jelentős további terhet az árjelentő ügynökségek számára, valamint gyakoriak az energia- és pénzügyi piaci szabályozásban, az ACER-nek biztosítani kell a kapott információk bizalmas kezelését, védenie kell az említett információkhoz fűződő szellemi tulajdon-jogokat, és az említett információkat kizárólag szabályozási célokra használhatja fel. Az ACER-nek iránymutatással kell tudnia szolgálni azon formátumra vonatkozóan, amelyben a releváns adatokat biztosítani kell.

1 Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/1011 rendelete (2016. június 8.) a pénzügyi eszközökben és pénzügyi ügyletekben referenciamutatóként vagy a befektetési alapok teljesítményének méréséhez felhasznált indexekről, valamint a 2008/48/EK és a 2014/17/EU irányelv, továbbá az 596/2014/EU rendelet módosításáról (HL L 171., 2016.6.29., 1. o.).

2 Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/942 rendelete (2019. június 5.) az Energiaszabályozók Európai Uniói Együttműködési Ügynökségének létrehozásáról (HL L 158., 2019.6.14., 22. o.).

(21) Nagy fokú likviditásuknál fogva helyénvaló figyelembe venni az Egyesült Királyság National Balancing Point (a továbbiakban: NBP) központjához kapcsolódó fronthavi származtatott termékeket is. Az ACER által az (EU) 2022/ 2576 rendelet alapján végzett napi árértékelésnek szerepelnie kell az LNG-árértékelési kosárban.

(22) Bár a referenciaár tekintetében figyelembe vett referenciamutatók jó közelítést jelentik a globális LNG-ártrendeknek, egyszerűen nem helyettesíthetik a származtatott-termék-árakat. Ennek főként az az oka, hogy a referenciaár a TTF-től és az Unió-beli egyéb VTP-ktől eltérő helyszínek árait tükrözi. Például nem veszik figyelembe a gáznak az LNG-termináltól a TTF-központ helyére való szállításakor felmerülő esetleges infrastrukturális szűk keresztmetszetekkel kapcsolatos költségeket. A TTF-árak ezért rendszerint magasabbak, mint a referenciaár céljára figyelembe vett árak. 2022. június és augusztus között átlagosan mintegy 35 EUR/MWh volt a különbség e kettő között. Továbbá az ellátásbiztonság szempontjából kulcsfontosságú a korrigált TTF-származtatott-termék-árat kellőképpen magas szinten meghatározni ahhoz, hogy a világ más régióiból vonzzon LNG-behozatalokat. A korrigált TTF-származtatott-termék-ár kiszámításához figyelembe vett referenciaárat ezért meg kell növelni egy ellátásbiztonsági prémiummal. A biztonsági plafonra vonatkozó képletnek teljes mértékben dinamikusnak kell lennie, a világpiaci árakat tükröző, dinamikus alakuló árkosáron kell alapulnia, és bizonyos biztonsági ráhagyásként kell szolgálnia annak biztosítására, hogy az ellátásbiztonság ne kerüljön veszélybe. A dinamikus biztonsági plafon naponta változhat a kosárban szereplő világpiaci árak alakulása szerint.

(23) A biztonsági plafon nem lehet statikus. A biztonsági plafont dinamikus módon és napi szinten ki kell igazítani. A napi elszámolási ár közzététele lehetővé teszi, hogy a dinamikus biztonsági plafon összhangban maradjon az LNG-piaci fejleményekkel, és fennmaradjon a gázkereskedelemben érvényesülő árképzési folyamat, valamint enyhíti a származtatott termékek piacának rendezett működését érintő esetleges hatásokat. A biztonsági plafon dinamikus kialakítása csökkenteni fogja a központi szerződő felek kockázatait is, valamint korlátozza a határidős piacok szereplőire - például a klíringtagokra és ügyfeleikre - gyakorolt hatásokat. A dinamikus biztonsági plafon nem korrigálhatja a piaci árakat egy bizonyos határérték alatt.

(24) Azon kockázat elkerülése érdekében, hogy az egy hónapostól egy évesig lejáratú származtatott termékek árára vonatkozó dinamikus ajánlattételi korlát a földgázszolgáltatók vagy -kereskedők között jogellenes összejátszásra irányuló magatartást eredményezzen, a pénzügyi szabályozóknak, az ACER-nek és a versenyhatóságoknak különösen gondosan figyelemmel kell kísérniük a származtatott gáz- és energiatermékek piacait azon időszakban, amikor a piaci korrekciós mechanizmus aktiválásra kerül.

(25) A piaci korrekciós mechanizmusnak átmeneti jellegűnek kell lennie, és azt csak a kivételesen magas földgázárak előfordulásainak korlátozása érdekében kell aktiválni, amelyek nem is kapcsolódnak más gáztőzsdéken tapasztalt árakhoz. E célból a piaci korrekciós mechanizmus működéséhez két kumulatív feltételt kell teljesíteni.

(26) A piaci korrekciós mechanizmus csak akkor aktiválható, ha a fronthavi TTF-származtatott-termékek elszámolási árai elérnek egy előre meghatározott kivételesen magas szintet, annak biztosítása érdekében, hogy a piaci korrekciós mechanizmus a piaci hiányosságokat korrigálja, és ne befolyásolja jelentősen a keresletet és a kínálatot, valamint a szokásos árképzést. Hacsak kellőképpen magas szinten nem kerül megállapításra, a biztonsági plafon megakadályozhatja a piaci szereplőket abban, hogy kitettségeiket hatékonyan fedezzék, mivel sérülhet a jövőbeli teljesítési határidejű termékek megbízható árainak kialakítása és a származtatott termékek piacának működése. Ha a piaci korrekciós mechanizmust azért aktiválnák, hogy mesterségesen csökkentse az árakat, ahelyett, hogy korrigálja a piac működési zavarait, az súlyos negatív hatást gyakorolna a piaci szereplőkre, ideértve az energiavállalatokat is, amelyek nehézségekbe ütköznének a letéti felhívások és a likviditási korlátok teljesítése során, potenciálisan nemteljesítést eredményezve. Előfordulhat, hogy egyes piaci szereplők - különösen a kisebbek - nem tudják fedezni pozícióikat, ami tovább súlyosbítja a volatilitást az azonnali piacokon, és esetleg magasabb árcsúcsokhoz vezethet. Tekintve a jelentős kereskedési volumeneket, az ilyen fejlemény olyan nyilvánvaló kockázatot jelentene a gazdaságra nézve, amelyet a piaci korrekciós mechanizmus kialakítása révén meg kell akadályozni. A múltbeli tapasztalatoknak - így például a 2022 augusztusában tapasztalt kivételes áremelkedésnek - ezért iránymutatásként kell szolgálniuk azon árszintek meghatározásához, amelyekre aktiválni kell a piaci korrekciós mechanizmust. A rendelkezésre álló adatok azt mutatják, hogy 2022 augusztusában a TTF-származtatott-termékekre vonatkozó fronthavi árak 180 EUR/MWh feletti szinteket értek el. A piaci korrekciós mechanizmus célja a rendellenes árak 2022 augusztusában elért szintjének elkerülése kell, hogy legyen.

(27) Ezenkívül a piaci korrekciós mechanizmust csak akkor szabad aktiválni, amennyiben a TTF-árak a világpiaci tendenciákat tükröző LNG-árakhoz képest jelentősen és rendellenesen magas szinteket érnek el. Ha a globális piacokon az árak a TTF-árakkal azonos ütemben és szinten emelkednek, a piaci korrekciós mechanizmus aktiválása akadályozhatja a készletek globális piacokon történő beszerzését, ami ellátásbiztonsági kockázatokat eredményezhet. Ezért a piaci korrekciós mechanizmus csak olyan helyzetekben aktiválható, amikor a TTF-árak hosszabb időtartamon keresztül jelentősen magasabbak a globális piaci áraknál. Hasonlóképpen, ha a TTF-árakhoz viszonyított különbség csökkenne vagy megszűnne, az ellátásbiztonságot fenyegető kockázatok elkerülése érdekében a piaci korrekciós mechanizmust deaktiválni kell.

(28) Annak érdekében, hogy a mechanizmus teljes mértékben összeegyeztethető legyen az (EU) 2022/1369 tanácsi rendelettel¹ és az abban meghatározott keresletcsökkentési célokkal, a Bizottság számára lehetővé kell tenni, hogy a piaci korrekciós mechanizmus aktiválását felfüggeszse, ha az negatívan befolyásolja az (EU) 2022/1369 tanácsi rendelet szerinti önkéntes keresletcsökkentési célok megvalósítása terén elért haladást, vagy ha az a gázfogyasztás általános - egy hónapban 15%-os vagy két egymást követő hónapban 10%-os - növekedéséhez vezet a megelőző évek azonos hónapjaiban mért átlagos fogyasztáshoz képest. A szezonális, az időjárásváltozások és az egyéb olyan tényezők, mint például a Covid19-válság által okozott regionális vagy az egész Unióra kiterjedő variációk kezelése érdekében a gázfogyasztást az e rendelet hatálybalépésének napját megelőző öt évben mért fogyasztáshoz képest kell mérni, összhangban az (EU) 2022/1369 rendeletben foglalt megközelítéssel és az említett rendelet értelmében a tagállamoktól kapott gázfogyasztási és keresletcsökkentési adatok alapján. A piaci korrekciós mechanizmus által a földgázárakra esetleg gyakorolt tompító hatás nem vezethet az Unióban a földgázfogyasztás olyan mértékű mesterséges ösztönzéséhez, ami károsítja a földgázkeresletnek az (EU) 2022/1369 tanácsi rendelet szerinti önkéntes és kötelező keresletcsökkentési célokkal, valamint az (EU) 2022/1854 rendelet² szerinti keresletcsökkentési célokkal összhangban történő csökkentéséhez szükséges erőfeszítéseket. A Bizottságnak biztosítania kell, hogy a piaci korrekciós mechanizmus aktiválása ne lassítsa le a tagállamok által az energiamegtakarítási célkitűzéseik teljesítése terén elért haladást.

(29) A beavatkozás szintjétől függően a piaci korrekciós mechanizmus pénzügyi kockázatokkal, szerződéses kockázatokkal és ellátásbiztonsági kockázatokkal járhat. A kockázat szintje a piaci korrekciós mechanizmus aktiválásának gyakoriságától függ, és ezért zavarhatja a piac rendes működését. Minél alacsonyabb a beavatkozási küszöbérték, annál gyakrabban fogják aktiválni a piaci korrekciós mechanizmust, és ezért annál valószínűbb, hogy a releváns kockázat be fog következni. Ily módon a piaci korrekciós mechanizmus aktiválásának feltételeit a következő havi (month-ahead) TTF-ár rendellenes és rendkívüli módon magas szintjéhez kapcsolódó szinten kell meghatározni, ugyanakkor biztosítani kell, hogy a piaci korrekciós mechanizmus hatékony eszköz legyen a nemzetközi piaci fejleményeket nem tükröző, túlzottan magas árak előfordulásával szemben.

(30) Fontos, hogy a piaci korrekciós mechanizmus oly módon kerüljön kialakításra, hogy ne változtassa meg a gázellátási szerződések alapvető szerződéses egyensúlyát, hanem inkább a rendellenes piaci magatartás előfordulásait kezelje. Ha a beavatkozást kiváltó tényezők olyan szinten kerülnek meghatározásra, ahol az árképzéssel kapcsolatos meglévő problémákat korrigálják, és nem szándékoznak zavarni a kereslet és a kínálat egyensúlyát, a meglévő szerződések szerződéses egyensúlyának a piaci korrekciós mechanizmus vagy annak aktiválása révén történő megváltoztatásával kapcsolatos kockázat minimalizálható.

(31) A piaci korrekciós mechanizmus azonnali hatásának biztosítása érdekében a dinamikus ajánlattételi korlátot azonnal és automatikusan aktiválni kell, anélkül, hogy az ACER-nek vagy a Bizottságnak erről további határozatot kellene hoznia.

1 A Tanács (EU) 2022/1369 rendelete (2022. augusztus 5.) a koordinált gázkereslet-csökkentési intézkedésekről (HL L 206., 2022.8.8., 1. o.).

2 A Tanács (EU) 2022/1854 rendelete (2022. október 6.) a magas energiaárak kezelését célzó vészhelyzeti beavatkozásról (HL L 261 I., 2022.10.7., 1. o.).

(32) Annak biztosítására, hogy a piaci korrekciós mechanizmus aktiválásából eredő esetleges problémákat idejekorán beazonosítsák, a Bizottságnak meg kell bíznia az 1095/2010/EU európai parlamenti és tanácsi rendelettel¹ létrehozott Európai Értékpapírpiazi Hatóságot (a továbbiakban: ESMA) és az ACER-t, hogy adjanak ki jelentést a piaci korrekciós mechanizmusnak a pénzügyi és energiapiacokra, valamint az ellátásbiztonságra gyakorolt lehetséges negatív hatásairól.

(33) Az ACER-nek folyamatosan nyomon kell követnie, hogy teljesülnek-e a piaci korrekciós mechanizmus működésének feltételei. A nyomon követés elvégzésére az ACER a legalkalmasabb, mert rendelkezik a gázpiacokra való európai léptékű rálátással és a gázpiacok működtetésében szerzett tapasztalattal, valamint az uniós jog alapján már most is megbízása van a nagykereskedelmi energiatermékekkel kapcsolatos kereskedelmi tevékenységek nyomon követésére. Az ACER-nek ezért nyomon kell követnie a fronthavi TTF-elszámolási-ár alakulását, és össze kell vetnie azt az európai kereskedési központokhoz kapcsolódó LNG-árértékelések átlagára által meghatározott referenciaárral annak ellenőrzése érdekében, hogy a piaci korrekciós mechanizmus aktiválását vagy deaktiválását indokoló feltételek teljesülnek-e. Amint a piaci korrekciós mechanizmus aktiválásának feltételei teljesülnek, az ACER-nek azonnal értesítést kell közzétennie a honlapján, amelyben kijelenti, hogy a piaci korrekciós mechanizmus aktiválását kiváltó feltételek teljesültek. A következő napon a piacműködtetők nem fogadhatnak el a dinamikus ajánlattételi korlátot meghaladó megbízásokat, és a TTF-származtatott-termékek piaci szereplői nem nyújthatnak be ilyen megbízásokat. A piacműködtetőknek és a TTF-származtatott-termékek piaci szereplőinek nyomon kell követniük az ACER honlapját, ahol a napi referenciaárat közzé kell tenni. Mihelyt aktiválják a piaci korrekciós mechanizmust, az ACER-nek naponta jelentést kell tennie a Bizottság részére arról, hogy a piaci korrekciós mechanizmus aktiválását kiváltó tényezők továbbra is fennállnak-e. Hasonló dinamikus ajánlattételi korlátot kell alkalmazni - a piaci korrekciós mechanizmus ilyen származtatott termékekre való alkalmazására vonatkozó végrehajtási jogi aktusban meghatározott feltételek mellett - az egyéb VTP-khez kapcsolódó származtatott termékekre.

(34) A piaci korrekciós mechanizmus aktiválása nemkívánatos és előre nem látható hatásokat gyakorolhat a gazdaságra, ideértve az ellátásbiztonságot és a pénzügyi stabilitást érintő kockázatokat is. A nem szándékolt piaci zavarok bekövetkezése esetén szükségessé váló gyors reagálás biztosítására - objektív kritériumok alapján - olyan hatékony biztosítékokat kell létrehozni, amelyek biztosítják, hogy a piaci korrekciós mechanizmust bármikor fel lehessen függeszteni. Nem szándékolt piaci zavarok esetén - az ACER általi nyomon követés eredményei és olyan konkrét jelzések alapján, miszerint egy piaci korrekciós esemény bekövetkezése várható - a Bizottság számára lehetővé kell tenni, hogy véleményt kérjen az ESMA-tól, az ACER-től, valamint adott esetben a Földgázpiaci Szállítási rendszerüzemeltetők Európai Hálózatától (a továbbiakban: ENTSOG) és az (EU) 2017/1938 európai parlamenti és tanácsi rendelettel² létrehozott gázkoordinációs csoporttól (a továbbiakban: a gázkoordinációs csoport) egy esetleges piaci korrekciós eseménynek az ellátásbiztonságra, az Unión belüli gázáramlásokra és a pénzügyi stabilitásra gyakorolt hatásáról, hogy a Bizottság - végrehajtási határozat révén - szükség esetén gyorsan felfüggeszthesse a piaci korrekciós mechanizmus ACER általi aktiválását.

(35) Az arra vonatkozó napi felülvizsgálaton túl, hogy a dinamikus ajánlattételi korlátra vonatkozó követelmények továbbra is fennállnak-e, további biztosítékokat kell létrehozni a nem szándékolt piaci zavarok elkerülése érdekében.

1 Az Európai Parlament és a Tanács 1095/2010/EU rendelete (2010. november 24.) az európai felügyeleti hatóság (Európai Értékpapírpiazi Hatóság) létrehozásáról, a 716/2009/EK határozat módosításáról és a 2009/77/EK bizottsági határozat hatályon kívül helyezéséről (HL L 331., 2010.12.15., 84. o.).

2 Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2017/1938 rendelete (2017. október 25.) a földgázellátás biztonságának megőrzését szolgáló intézkedésekről és a 994/2010/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 280., 2017.10.28., 1. o.).

(36) A dinamikus ajánlattételi korlát nem érintheti a tőzsdén kívüli ügyleteket, mivel az említett korlát tőzsdén kívüli ügyletekre való alkalmazása súlyos nyomonkövetési problémákat vetne fel, és az ellátásbiztonsággal kapcsolatos problémákhoz vezethetne. Azonban felülvizsgálati mechanizmust kell alkalmazni annak értékelésére, hogy a tőzsdén kívüli ügyletek kizárása vezethet-e a TTF-származtatott-termékekkel való kereskedésnek a tőzsdén kívüli piacokra való jelentős mértékű áthelyeződéséhez, ezáltal veszélyeztetve a pénzügyi vagy energiapiacok stabilitását.

(37) A piaci korrekciós mechanizmust automatikusan deaktiválni kell, ha működését a földgázpiacon fennálló helyzet már nem indokolja. Hacsak nem következnek be piaci zavarok, a piaci korrekciós mechanizmust csak bizonyos idő elteltével kell deaktiválni a gyakori aktiválás és deaktiválás elkerülése érdekében. A piaci korrekciós mechanizmust ezért 20 nap elteltével automatikusan deaktiválni kell, ha a dinamikus ajánlattételi korlát egy adott időszakra vonatkozóan 180 EUR/MWh. A piaci korrekciós mechanizmus deaktiválása nem igényelhet semmilyen értékelést az ACER vagy a Bizottság részéről, de automatikusan meg kell történnjen, mihelyt teljesülnek a feltételek.

(38) Amennyiben a gázellátás terén jelentős csökkenés következne be, és abban az esetben, ha a gázellátás nem elegendő a fennmaradó gázkereslet kielégítésére, a Bizottság az (EU) 2017/1938 rendelet értelmében - egy vészhelyzetet kihirdető tagállam kérésére - regionális vagy uniós vészhelyzetet hirdethet ki, és ha két vagy több tagállam vészhelyzetet hirdetett ki, regionális vagy uniós vészhelyzetet kell kihirdetnie. Olyan helyzet bekövetkezésének elkerülése érdekében, ahol a piaci korrekciós mechanizmus folyamatos aktiválása ellátásbiztonsági problémákhoz vezet, a piaci korrekciós mechanizmust automatikusan deaktiválni kell, amennyiben a Bizottság regionális vagy uniós vészhelyzetet hirdetett ki.

(39) Kulcsfontosságú, hogy a piaci korrekciós mechanizmus tartalmazzon egy hatékony eszközt a dinamikus biztonsági felső határ objektív kritériumok alapján azonnal és bármikor történő felfüggesztésére, ha a dinamikus biztonsági plafon olyan súlyos piaci zavarokhoz vezetne, amelyek hatással vannak az ellátásbiztonságra és az Unión belüli gázáramlásokra.

(40) Mivel a piaci korrekciós mechanizmus esetleges felfüggesztésének értékelésekor fontos valamennyi figyelembe veendő biztosítékot alaposan értékelni, a piaci korrekciós mechanizmust a Bizottság végrehajtási határozata útján fel kell függeszteni. Az ilyen döntés meghozatalakor, amelyre indokolatlan késedelem nélkül kell sort keríteni, a Bizottságnak értékelnie kell, hogy a dinamikus ajánlattételi korlát alkalmazása veszélyezteti-e az Unió ellátásbiztonságát, kísérik-e azt megfelelő keresletcsökkentési erőfeszítések, akadályozza-e az Unión belüli piaci alapú gázáramlásokat, negatívan befolyásolja-e a származtatott energiatermékek piacát, figyelembe veszi-e Unió-szerte a különböző szervezett piacokon jegyzett gázpiaci árakat, vagy hogy az mennyiben befolyásolhatja negatívan a meglévő gázellátási szerződéseket. Ilyen esetekben a Bizottságnak végrehajtási határozat útján fel kell függesztenie a piaci korrekciós mechanizmust. Tekintettel a gyors reagálás szükségességére, nem követelhető meg, hogy a Bizottság valamely bizottsági eljárással összhangban járjon el.

(41) A piaci korrekciós mechanizmus nem veszélyeztetheti az Unió gázellátás-biztonságát azáltal, hogy korlátozza azon árjelzéseket, amelyek elengedhetetlenek a szükséges gázszállítások és az Unión belüli gázáramlások idevonzásához. A piaci korrekciós mechanizmus aktiválásakor ugyanis a gázbeszállítók visszatarthatják a gázszállítást, hogy a nyereséget maximalizálják azáltal, hogy röviddel a biztonsági plafon deaktiválása után értékesítenek. Abban az esetben, ha a piaci korrekciós mechanizmus az Unió gázellátás-biztonságára nézve ilyen kockázatokhoz vezetne - de ahol nem kerül sor regionális vagy uniós vészhelyzet kihirdetésére -, a Bizottságnak azonnal fel kell függesztenie a piaci korrekciós mechanizmust. Az ellátásbiztonsági kockázatok értékelése során figyelembe veendő elemek közé kell, hogy tartozzon a referenciaár egyik összetevőjének potenciális jelentős eltérése a múltbeli trendhez képest, valamint az Unióba irányuló negyedéves LNG-behozatalok jelentős visszaesése az előző év azonos negyedévéhez képest.

(42) Mivel az Unión belüli, korlátozás nélküli gázáramlások az ellátásbiztonság kulcselemét jelentik az Unióban, a piaci korrekciós mechanizmus aktiválását akkor is fel kell függesztenie, ha az indokolatlanul korlátozza az Unión belüli gázáramlásokat, veszélyeztetve az Unió ellátásának biztonságát.

(43) A piaci korrekciós mechanizmus nem eredményezheti az árjelzések által az Unió belső földgázpiacán betöltött szerep csökkenését, és nem akadályozhatja az Unión belüli piaci alapú gázáramlásokat, mivel alapvető fontosságú, hogy a földgáz továbbra is oda áramolhasson, ahol arra a legnagyobb szükség van.

(44) A piaci korrekciós mechanizmus nem veszélyeztetheti indokolatlanul a származtatott energiatermékek piacának folyamatos és megfelelő működését. Az említett piacok kulcsszerepet játszanak abban, hogy a piaci szereplők fedezni tudják pozícióikat a kockázatok kezelése érdekében, különösen az árvolatilitás tekintetében. Ezenkívül a piaci korrekciós mechanizmuson keresztül árintervenciók jelentős pénzügyi veszteségeket okozhatnak a származtatott termékek piacainak szereplői számára. Tekintve a gázpiac méretét az Unióban, az ilyen veszteségek nemcsak a specializált származtatott termékek piacait érinthetik, hanem más pénzügyi piacokra is jelentős dominóhatást gyakorolhatnak. Az árintervenciók - a bizonytalanság miatt - a letéti felhívások káros növekedéséhez is vezethetnek. A letéti felhívások jelentős növekedése jelentős pénzügyi és likviditási veszteségeket eredményezhet a piaci szereplők számára, ami egy klíringtag vagy egy végső ügyfél nemteljesítéséhez vezet. A releváns piaci szereplőknek jóhiszeműen kell eljárniuk, és nem változtathatják meg indokolatlanul a kockázatkezelési eljárásokat, ami a letéti felhívások növekedéséhez vezetne, különösen ha nincs összhangban a rendes piaci eljárásokkal. Ezért a Bizottságnak azonnal fel kell függesztenie a piaci korrekciós mechanizmust, ha az veszélyezteti a származtatott termékek piacának szabályos működését, például ha az az Unión belül a TTF-származtatott-termékekkel kapcsolatos ügyletek jelentős csökkenéséhez, vagy a TTF-származtatott-termékekkel kapcsolatos ügyletek Unión kívüli kereskedési helyszínekre való jelentős áthelyeződéséhez vezet. E tekintetben fontos, hogy a Bizottság figyelembe vegye a releváns uniós szervek részéről rendelkezésre álló szakmai tanácsokat. Az ESMA független hatóság, amely hozzájárul az uniós pénzügyi rendszer stabilitásának megőrzéséhez, nevezetesen a pénzügyi piacok, így például a származtatott-termék-piacok stabilitásának és szabályos működésének előmozdítása révén.

A Bizottságnak ezért figyelembe kell vennie az ESMA ilyen szempontokról szóló jelentéseit. Emellett a Bizottságnak figyelembe kell vennie az Európai Központi Banknak (EKB) a pénzügyi rendszer stabilitásával kapcsolatos tanácsait, összhangban az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 127. cikkének (4) bekezdésével és az EUMSZ-hez csatolt, a Központi Bankok Európai Rendszere és az Európai Központi Bank alapokmányáról szóló jegyzőkönyv (a továbbiakban: a jegyzőkönyv) 25.1. pontjával. Tekintve a pénzügyi piacok volatilitását és azokon a piaci beavatkozások potenciálisan nagy hatását, fontos biztosítani, hogy a Bizottság gyorsan felfüggeszthesse a piaci korrekciós mechanizmust. Ezért az ESMA jelentését legkésőbb 48 órán belül, vagy - sürgős esetekben a Bizottság kérésére - ugyanazon a napon ki kell adni.

(45) A piaci korrekciós mechanizmust úgy kell kialakítani, hogy csak az árképzési mechanizmus hiányosságai által okozott kivételes gázár-emelkedéseket kezelje, és mint ilyen, ne legyen hatással a meglévő gázellátási szerződések érvényességére. Azonban olyan helyzetekben, amikor az ACER vagy a Bizottság megállapítja, hogy a piaci korrekciós mechanizmus aktiválása kedvezőtlen hatással van a meglévő gázszállítási szerződésekre, a Bizottságnak fel kell függesztenie a piaci korrekciós mechanizmust.

(46) A piaci korrekciós mechanizmus kialakításának és felfüggesztési lehetőségeinek figyelembe kell venniük, hogy a földgázkereskedők áthelyezhetik a földgázkereskedelmet az Unión kívüli régiókba, ezáltal csökkentve a piaci korrekciós mechanizmus hatékonyságát. Ez volna a helyzet például akkor, ha a kereskedők tőzsdén kívüli gázkereskedelmet kezdenének folytatni, amely kevésbé átlátható, kevésbé van szabályozási ellenőrzésnek alávetve, és nagyobb kockázatot hordoz a tekintetben, hogy az érintett felek nem teljesítik kötelezettségeiket. Ez volna a helyzet akkor is, ha azon kereskedők, akiknél a fedezetet a piaci korrekciós mechanizmus korlátozhatja, más joghatóságokban keresnének fedezeti ügyleteket, aminek eredményeként a klíringpartnernek a maximált elszámolási ár tükrözése érdekében pótlólagos készpénzfedezetet kellene képeznie a származtatott pozíciókra, letéti felhívásokat kiváltva.

(47) Az ACER-nek, az ESMA-nak, az ENTSOG-nak és a gázkoordinációs csoportnak segítenie kell a Bizottságot a piaci korrekciós mechanizmus nyomon követésében.

(48) E rendelet szerinti feladatainak ellátása során a Bizottságnak lehetőséget kell kapnia arra is, hogy konzultáljon az EKB-val, és kikérje a tanácsát, összhangban az EKB-nak az EUMSZ 127. cikkének (5) bekezdése szerinti szerepével, annak érdekében, hogy hozzájáruljon a hitelintézetek prudenciális felügyeletével és a pénzügyi rendszer stabilitásával kapcsolatos politikák zavartalan végrehajtásához, valamint, hogy a jegyzőkönyv 25.1. pontja értelmében tanácsot adjon többek között a Bizottságnak, vagy a Bizottság konzultáljon vele a hitelintézetek prudenciális felügyeletére és a pénzügyi rendszer stabilitására vonatkozó uniós jogszabályok hatályával és végrehajtásával kapcsolatban. Az ilyen konzultációs eljárást oly módon kell megszervezni, amely szükség esetén lehetővé teszi a piaci korrekciós mechanizmus gyors felfüggesztését.

(49) Tekintve annak sürgető szükségességét, hogy kezeljék a problémákat, nevezetesen a TTF-származtatott-termékeknek az Unióban történő árképzése terén, döntő fontosságú a piaci korrekciós mechanizmus gyors végrehajtása. Az ESMA-nak és az ACER-nek el kell végeznie a piaci korrekciós mechanizmus hatásáról szóló értékelést (a továbbiakban: hatásértékelés) annak elemzése érdekében, hogy a piaci korrekciós mechanizmus gyors végrehajtása vezethet-e nem szándékolt negatív következményekhez a pénzügyi vagy az energiapiacokra nézve, vagy az ellátásbiztonságra nézve. A hatásértékelést 2023. március 1-jéig be kell nyújtani a Bizottság részére. Abban nevezetesen elemezni kell a piaci korrekciós mechanizmusnak az egyéb VTP-khez kapcsolódó származtatott termékekre való kiterjesztésének módozatairól szóló végrehajtási jogi aktushoz szükséges elemeket, és ellenőrizni kell, hogy a piaci korrekciós mechanizmus kulcsfontosságú elemei továbbra is megfelelőek-e a fejlemények fényében a pénzügyi és energiapiac vagy az ellátásbiztonság tekintetében. Az ESMA-nak és az ACER-nak 2023. január 23-ig előzetes adatjelentést kell közzétennie a piaci korrekciós mechanizmus bevezetéséről. Figyelembe véve a hatásértékelés eredményeit, a Bizottságnak - adott esetben - indokolatlan késedelem nélkül javaslatot kell tennie e rendelet módosítására a piaci korrekciós mechanizmus hatálya alá tartozó termékek megválasztásának kiigazítása céljából.

(50) A Bizottság - a hatásértékelés alapján, vagy valamely piaci korrekciós eseményt vagy felfüggesztési határozatot követően, vagy a piaci és ellátásbiztonsági fejlemények fényében - javaslatot tehet e rendelet egyéb módosításaira is.

(51) A származtatott-termék-piacok - különösen a központi szerződő felek kockázatkezelési folyamatai - megfelelő működésének megőrzése, valamint a további letét biztosítékként történő felhívása szükségességének minimalizálása érdekében a felek számára lehetővé kell tenni, hogy rendezett módon ellentételezzenek vagy csökkentsenek a TTF-származtatott-termék-piacon fennálló pozíciókat, amennyiben ezt kívánják. Ezért helyénvaló, hogy a dinamikus ajánlattételi korlát ne legyen alkalmazandó az e rendelet hatálybalépése előtt kötött szerződésekre, sem az olyan ügyletekre, amelyek lehetővé teszik a piaci szereplők számára, hogy ellentételezzék vagy csökkentsék az e rendelet hatálybalépése előtt kötött TTF-származtatott-ügyletekből eredő pozíciókat.

(52) A központi szerződő felek kulcsszerepet játszanak a TTF-származtatott-termékekre vonatkozó piacok szabályos működésének biztosításában azáltal, hogy csökkentik a partnerkockázatot. Ezért szükséges, hogy a központi szerződő felek tevékenységeit - különösen a nemteljesítő pozíciók kezelése terén - ne akadályozza a piaci korrekciós mechanizmus. Ennek érdekében a dinamikus ajánlattételi korlát nem alkalmazható a központi szerződő fél által szervezett nemteljesítés-kezelési folyamat részeként végrehajtott kereskedésekre.

(53) A piaci korrekciós mechanizmus a TTF-en jegyzett túlzottan magas gázárak és az egyéb VTP-khez kapcsolódó származtatott termékek korrekciójára irányuló célkitűzés elérése szempontjából szükséges és arányos. Az áremelkedések közvetett hatásai - így például a növekvő energiaárak és az infláció - minden tagállamot érintenek. Ami az árképzési rendszer hiányosságait illeti, az ilyen hiányosságok eltérő szerepet játszanak a különböző tagállamokban, mivel egyes tagállamokban (pl. a közép-európai tagállamokban) reprezentatívabbak az áremelkedések, mint más tagállamokban (pl. a periférián fekvő vagy más ellátási lehetőségekkel is rendelkező tagállamokban). A széttagolt fellépés elkerülése érdekében, amely megoszthatná az integrált uniós gázpiacot, a szolidaritás szellemében közös fellépésre van szükség. Ez elengedhetetlen az ellátásbiztonság garantálása érdekében is az Unióban. Ezenkívül, a közös biztosítékoknak - amelyekre az ellátási alternatívákkal nem rendelkező tagállamokban nagyobb szükség lehet, mint az ellátási alternatívákkal rendelkező tagállamokban - koordinált megközelítést kell biztosítaniuk az energiaszolidaritás kifejezésekként. Valóban, míg a pénzügyi kockázatok és előnyök a különböző tagállamok esetében nagyon eltérőek, a piaci korrekciós mechanizmusnak olyan szolidáris kompromisszumot kell képeznie, amelyben minden tagállam vállalja, hogy hozzájárul a piaci korrekcióhoz, és elfogadja ugyanazon korlátokat az árképzésre vonatkozóan, jóllehet az árképzési mechanizmus működési hibaszintje és a származtatott-termék-áraknak a gazdaságra gyakorolt pénzügyi hatásai néhány tagállamban eltérőek. A piaci korrekciós mechanizmus ezért megerősítené az uniós szolidaritást a túlzottan magas árak elkerülésével, amelyek sok tagállam számára már rövid ideig is fenntarthatatlanok. A piaci korrekciós mechanizmus segíteni fog biztosítani, hogy valamennyi tagállam gázszolgáltató vállalkozásai - a szolidaritás szellemében - észszerű áron vásárolhassanak gázt.

(54) E rendelet végrehajtása egységes feltételeinek biztosítása érdekében a Bizottságra végrehajtási hatásköröket kell ruházni, hogy meghatározza a piaci korrekciós mechanizmusnak az egyéb VTP-khez kapcsolódó származtatott termékekre való alkalmazásának technikai részleteit. Ezeket a végrehajtási hatásköröket a 182/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek¹ megfelelően kell gyakorolni.

(55) A téli szezonba lépő földgázpiacon tapasztalható volatilis és kiszámíthatatlan helyzet fontossá teszi annak biztosítását, hogy a piaci korrekciós mechanizmust a lehető leghamarabb alkalmazzák, ha az aktiválását indokoló feltételek teljesülnek. E rendeletnek ezért 2023. február 1-jén hatályba kell lépnie. A dinamikus ajánlattételi korlátot 2023. február 15-től kell alkalmazni. Az előzetes adatjelentés ESMA és ACER általi benyújtására vonatkozó kötelezettség visszamenőleges hatállyal, 2023. január 1-jétől alkalmazandó a szükséges információk mielőbbi beszerzése érdekében,

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

I. FEJEZET

TÁRGY, HATÁLY ÉS FOGALOMMEGHATÁROZÁSOK

1. cikk

Tárgy és hatály

¹ Az Európai Parlament és a Tanács 182/2011/EU rendelete (2011. február 16.) a Bizottság végrehajtási hatásköreinek gyakorlására vonatkozó tagállami ellenőrzési mechanizmusok szabályainak és általános elveinek megállapításáról (HL L 55., 2011.2.28., 13. o.).

Ez a rendelet ideiglenes piaci korrekciós mechanizmust hoz létre a TTF-származtatott-termékekkel és az egyéb virtuális kereskedési pontokhoz (a továbbiakban: VTP-k) kapcsolódó származtatott termékekkel - a 9. cikkkel összhangban - történő kereskedelemre adott megbízásokra vonatkozóan annak érdekében, hogy korlátozza az Unióban a világpiaci árakat nem tükröző, túlzottan magas gázárak előfordulásait.

2. cikk

Fogalommeghatározások

E rendelet alkalmazásában a következő fogalommeghatározások alkalmazandók:

1. „TTF-származtatott-termék”: a 600/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet¹ 2. cikke (1) bekezdésének 30. pontjában meghatározott, olyan árualapú származtatott termék, amellyel valamely szabályozott piacon kereskednek, és amelynek mögöttes terméke a holland Title Transfer Facility-n (TTF), a Gasunie Transport Services B.V. által működtetett virtuális kereskedési ponton végrehajtott ügylet;

2. „egyéb VTP-khez kapcsolódó származtatott termék”: a 600/2014/EU rendelet 2. cikke (1) bekezdésének 30. pontjában meghatározott, olyan árualapú származtatott termék, amellyel valamely szabályozott piacon kereskednek, és amelynek mögöttes terméke az Unióban egy virtuális kereskedési ponton végrehajtott gázügylet;

3. „virtuális kereskedési pont” vagy „VTP”: egy betáplálási-kiadási rendszeren belüli, nem fizikai kereskedési pont, ahol az eladó és a vevő között szállítási vagy elosztási kapacitás lekötésének szükségessége nélkül kerül sor gázkereskedelemre;

4. „fronthavi TTF-származtatott-termék”: olyan TTF-származtatott-termék, amely lejáratának napja a legközelebbi az adott szabályozott piacon értékesített, egy hónapos lejáratú származtatott termékek közül;

5. „frontévi TTF-származtatott-termék”: olyan TTF-származtatott-termék, amely lejáratának napja a legközelebbi az adott szabályozott piacon értékesített, tizenkét hónapos lejáratú származtatott termékek közül;

6. „referenciaár”: amennyiben rendelkezésre áll, a következők napi átlagára:

- a Platts Benchmark B.V. (Hollandia) által kezelt „Daily Spot Northwest Europe Marker (NWE)” és az Argus Benchmark Administration B.V. (Hollandia) által kezelt „Northwest Europe des - half-month 2” napi átlagaként meghatározott „Northwest Europe Marker” LNG-árértékelés; USD-ben kifejezett LNG-árértékelések/metrikus millió brit termikus egységről (MMBtu) EUR/MWh-ra történő átváltással, az Európai Központi Bank (EKB) EUR átváltási árfolyama és az 1 MMBtu=0,293071 kWh átváltási arány alapján,

- a Platts Benchmark B.V. (Hollandia) által kezelt „Daily Spot Mediterranean Marker (MED)”, valamint az Argus Benchmark Administration B.V. (Hollandia) által kezelt „Iberian peninsula des - half-month 2”, „Italy des - half-month 2” és „Greece des - half-month 2” napi átlagának napi átlagaként meghatározott „Mediterranean Marker” LNG-árértékelés; USD-ben kifejezett LNG-árértékelések/MMBtu-ról EUR/MWh-ra történő átváltással, az EKB EUR átváltási árfolyama és az 1 MMBtu=0,293071 kWh átváltási arány alapján;

- a Platts Benchmark B.V. (Hollandia) által kezelt „LNG Japan/Korea DES 2 Half-Month” és az Argus Benchmark Administration B.V. (Hollandia) által kezelt „Northeast Asia des (ANEA) - half-month 2” napi átlagaként meghatározott „Northeast Asia Marker” LNG-árértékelés; USD-ben kifejezett LNG-árértékelések/MMBtu-ról EUR/MWh-ra történő átváltással, az EKB EUR átváltási árfolyama és az 1 MMBtu=0,293071 kWh átváltási arány alapján,

¹ Az Európai Parlament és a Tanács 600/2014/EU rendelete (2014. május 15.) a pénzügyi eszközök piacairól és a 648/2012/EU rendelet módosításáról | (EGT-vonatkozású szöveg) | (HL L 173., 2014.6.12., 84. o.).

- a fronthavi NBP-származtatott-terméknek az ICE Futures Europe (az Egyesült Királyság) által közzétett elszámolási ára; GBP (penny)/therm-ről EUR/MWh-ra történő átváltással, az EKB EUR átváltási árfolyama és az 1 therm=29,3071 kWh átváltási arány alapján,

- az ACER által az (EU) 2022/2576 tanácsi rendelet 18. cikke alapján végzett napi árértékelés szerinti ár;

7. „szabályozott piac”: a 2014/65/EU irányelv 4. cikke (1) bekezdésének 21. pontjában meghatározott szabályozott piac;

8. „piacműködtető”: a 2014/65/EU irányelv 4. cikke (1) bekezdésének 18. pontjában meghatározott piacműködtető.

II. FEJEZET

A PIACI KORREKCIÓS MECHANIZMUS

3. cikk

Az árak nyomon követése

(1) Az ACER állandóan nyomon követi a referenciaárnak és a fronthavi TTF-származtatott-termékek elszámolási árának, valamint az egyéb VTP-khez kapcsolódó származtatott termékek fronthavi származtatott-termék-elszámolási-árának alakulását.

(2) Az (1) bekezdés alkalmazásában a Platts Benchmark B.V. (Hollandia) mindennap legkésőbb (közép-európai idő szerint) 21 óráig értesíti az ACER-t a következő markerek napi LNG-árértékeléséről: „Daily Spot Mediterranean Marker (MED)”, „Daily Spot Northwest Europe Marker (NEW)” és „Japan Korea Marker (JKM)”.

(3) Az (1) bekezdés alkalmazásában az Argus Benchmark Administration B.V. (Hollandia) mindennap legkésőbb (középeurópai idő szerint) 21 óráig értesíti az ACER-t a következő markerek napi LNG-árértékeléséről: „Northwest Europe des - half-month 2”, „Iberian peninsula des - half-month 2”, „Italy des - half-month 2”, „Greece des - half-month 2” és „Northeast Asia des (ANEA) - half-month 2”.

(4) Az (1) bekezdés értelmében kapott információk alapján az ACER mindennap kiszámítja a napi referenciaárat. Az ACER legkésőbb közép-európai idő szerint 23:59-ig mindennap közzéteszi honlapján a napi referenciaárat.

4. cikk

Piaci korrekciós esemény

(1) A frontévi TTF-származtatott-termékek elszámolási árára vonatkozó piaci korrekciós mechanizmust aktiválni kell, amikor piaci korrekciós esemény következik be. Piaci korrekciós esemény bekövetkezésének minősül, amikor a fronthavi TTF-származtatott-termékeknek az ICE Endex B.V. (Hollandia) által közzétett elszámolási ára:

a) három munkanapon át meghaladja a 180 EUR/MWh-t; és

b) az a) pontban említett időszakban a referenciaárnál 35 EUR-val magasabb.

(2) A 9. cikk (1) bekezdésében említett végrehajtási jogi aktus elfogadását követően a 9. cikk (2) bekezdésében meghatározott kritériumok alapján az említett végrehajtási jogi aktusban meghatározott feltételek mellett be kell következnie az egyéb VTP-khez kapcsolódó származtatott termékekkel kapcsolatos piaci korrekciós eseménynek is.

(3) Ha az ACER megállapítja, hogy piaci korrekciós esemény következett be, a honlapján egyértelmű és jól látható módon, legkésőbb közép-európai idő szerint 23:59-ig értesítést tesz közzé, amelyben kijelenti, hogy piaci korrekciós esemény következett be (a továbbiakban: piaci korrekciós értesítés), továbbá tájékoztatja a Tanácsot, a Bizottságot, az EKB-t és az ESMA-t a piaci korrekciós eseményről.

(4) A TTF-származtatott-termékek piacán működő piacműködtetők és a TTF-származtatott-termékek piacán részt vevők naponta nyomon követik az ACER honlapját.

(5) A piaci korrekciós értesítés közzétételét követő naptól kezdve a piacműködtetők nem fogadhatnak el, és a TTF-származtatott-termékek piaci szereplői nem nyújthatnak be olyan TTF-származtatott-termékekre vonatkozó megbízásokat, amelyek lejáratát a fronthavi TTF-származtatott-termék lejáratát napja és a frontévi TTF-származtatott-termék lejáratát napja közötti időszakban esedékes, és amelyek ára 35 EUR-val magasabb az ACER által az előző napon közzétett referenciaárnál (a továbbiakban: dinamikus ajánlattételi korlát). Ha a referenciaár 145 EUR/MWh alatt van, a dinamikus ajánlattételi korlát továbbra is a 145 EUR és a 35 EUR összegénél marad.

(6) A 9. cikk (1) bekezdésében említett végrehajtási jogi aktus elfogadását követően - a 9. cikk (2) bekezdésében meghatározott kritériumok alapján az említett végrehajtási jogi aktusban meghatározott feltételek mellett - dinamikus ajánlattételi korlátot kell alkalmazni az egyéb VTP-khez kapcsolódó származtatott termékekre.

(7) Mihelyt az ACER aktiválta, a dinamikus ajánlattételi korlát minimum 20 munkanapig alkalmazandó, kivéve, ha azt a Bizottság a 6. cikkel összhangban felfüggeszti, vagy azt az 5. cikk (1) bekezdésével összhangban deaktiválják.

(8) Annak érdekében, hogy a Bizottság - végrehajtási határozat útján - szükség esetén gyorsan felfüggeszthesse a piaci korrekciós mechanizmus ACER általi aktiválását - abban az esetben, amikor - az ACER által a 3. cikk (1) bekezdése alapján folytatott nyomon követés eredményei alapján - konkrét jelzések vannak arra vonatkozóan, hogy a 4. cikk (1) bekezdésének b) pontja szerinti piaci korrekciós esemény bekövetkezése várható -, a Bizottság haladéktalanul felkéri az EKB-t, az ESMA-t, valamint adott esetben a Földgázpiaci Szállítási rendszer-üzemeltetők Európai Hálózatát (a továbbiakban: ENTSOG) és a gázkoordinációs csoportot (a továbbiakban: a gázkoordinációs csoport), hogy adjanak értékelést egy esetleges piaci korrekciós eseménynek az ellátásbiztonságra, az Unión belüli gázáramlásokra és a pénzügyi stabilitásra gyakorolt hatásáról. Az említett értékelésben figyelembe kell venni az egyéb releváns szervezett piacokon, nevezetesen Ázsiában vagy az Egyesült Államokban bekövetkező árfejlendéseket, amint azt a Platts Benchmark B.V. (Hollandia) által kezelt és a S&P Global Inc. (New York) által közzétett „Joint Japan Korea Marker” vagy „Henry Hub Gas Price Assessment” tükrözi.

(9) A Bizottság - miután értékelte az ajánlattételi korlátnak a gáz- és a villamosenergia-fogyasztásra gyakorolt hatását, továbbá az (EU) 2022/1369 tanácsi rendelet 3. és 5. cikkében, valamint az (EU) 2022/1854 tanácsi rendelet 3. és 4. cikkében előírt keresletcsökkentési célok teljesítése terén tett haladást - az új helyzethez igazodás érdekében javasolhatja az (EU) 2022/1369 tanácsi rendelet módosítását is.

(10) Piaci korrekciós esemény bekövetkezésekor a Bizottság indokolatlan késedelem nélkül tanácsot kér az EKB-től a származtatott-energiatermék-piacok stabilitását és rendezett működését érintő nem szándékolt zavarok kockázatára vonatkozóan.

5. cikk

A piaci korrekciós mechanizmus deaktiválása

(1) A dinamikus ajánlattételi korlátot - a 4. cikk (5) bekezdésének megfelelő piaci korrekciós esemény bekövetkezésétől számított 20 munkanap elteltével vagy azután - deaktiválni kell, ha a referenciaár három egymást követő munkanapon 145 EUR/MWh alatt van.

(2) Amennyiben a Bizottság - az (EU) 2017/1938 rendelet 12. cikkének (1) bekezdésével összhangban - regionális vagy uniós vészhelyzetet hirdet ki, nevezetesen abban az esetben, ha a gázellátási helyzet jelentős romlása olyan helyzethez vezet, ahol a gázellátás nem elegendő a fennmaradó gázkereslet kielégítésére (a továbbiakban: adagolás), a dinamikus ajánlattételi korlátot deaktiválni kell.

(3) Az ACER haladéktalanul értesítést tesz közzé a honlapján, valamint értesíti a Tanácsot, a Bizottságot, az EKB-t és az ESMA-t arról, hogy az (1) bekezdésben említett deaktiválási esemény következett be (a továbbiakban: deaktiválási értesítés).

6. cikk

A piaci korrekciós mechanizmus felfüggesztése

(1) Az ESMA, az ACER, az ENTSOG és a gázkoordinációs csoport a piaci korrekciós mechanizmus aktiválása esetén folyamatosan nyomon követi a dinamikus ajánlattételi korlátnak a pénzügyi és az energiapiacra, valamint az ellátásbiztonságra gyakorolt hatásait.

(2) Az (1) bekezdésben említett nyomon követés alapján a Bizottság végrehajtási határozat útján minden olyan esetben felfüggeszti a piaci korrekciós mechanizmust, amikor az ellátásbiztonságot, az Unión belüli gázáramlásokat vagy pénzügyi stabilitást negatívan befolyásoló, nem szándékolt piaci zavarok vagy ilyen zavarok nyilvánvaló kockázatai merülnek fel (a továbbiakban: felfüggesztési határozat). Az értékelésben a Bizottság figyelembe veszi, hogy a piaci korrekciós mechanizmus aktiválása:

a) veszélyezteti-e az Unió gázellátásának biztonságát; az ellátásbiztonsági kockázatok értékelésekor figyelembe veendő elemek a referenciaár egyik összetevőjének potenciális jelentős eltérése a múltbeli trendhez képest és az Unióba irányuló negyedéves LNG-behozatok jelentős visszaesése az előző év azonos negyedévéhez képest;

b) olyan időszakban következik-e be, amikor az (EU) 2022/1369 rendelet 5. cikke szerinti kötelező keresletcsökkentési célok uniós szinten nem teljesülnek, negatívan befolyásolja-e az (EU) 2022/1369 rendelet 3. cikke szerinti gázfogyasztás-csökkentési cél végrehajtása terén elért haladást, figyelembe véve, hogy biztosítani kell, hogy az árjelzések keresletcsökkentésre ösztönözzenek, vagy a gázfogyasztás egy hónapon belül 15%-os vagy két egymást követő hónap során 10%-os általános növekedéséhez vezet-e a 2023. február 1-jét megelőző öt egymást követő év azonos hónapjainak vonatkozó átlagos fogyasztásához képest, az (EU) 2022/1369 rendelet 8. cikkével összhangban a tagállamoktól kapott gázfogyasztási és keresletcsökkentési adatok alapján;

c) akadályozza-e az Unión belüli piaci alapú gázáramlásokat az ACER nyomonkövetési adatai szerint;

d) befolyásolja-e - az ESMA-nak a piaci korrekciós intézkedés ESMA általi aktiválásának hatásáról szóló jelentése és az EKB-nak a Bizottság által e célból kikért bármely tanácsa alapján - a származtatott-energiatermék-piacok stabilitását és rendezett működését, különösen, amennyiben az a letéti felhívások jelentős növekedéséhez vagy az Unión belüli TTF-származtatott-termékekkel kapcsolatos ügyletek jelentős csökkenéséhez vezet egyetlen hónapon belül az előző év azonos hónapjához képest, vagy a TTF-származtatott-termékekkel kapcsolatos ügyletek Unión kívüli kereskedési helyszínekre való jelentős áthelyeződéséhez vezet;

e) lényeges eltérésekhez vezet-e az Unió különböző szervezett piacain és az egyéb releváns szervezett piacokon - így például Ázsiában vagy az Egyesült Államokban - érvényesülő gázpiaci árak között, amint azokat a Platts Benchmark B. V. (Hollandia) által kezelt „Joint Japan Korea Marker” vagy „Henry Hub Gas Price Assessment” tükrözi;

f) befolyásolja-e a meglévő gázellátási szerződések érvényességét, ideértve a hosszú távú gázellátási szerződéseket is.

(3) A felfüggesztési határozatot indokolatlan késedelem nélkül kell meghozni, és közzé kell tenni az *Európai Unió Hivatalos Lapjában*. A felfüggesztési határozat közzétételét követő naptól kezdve a felfüggesztési határozatban meghatározott ideig a dinamikus ajánlattételi korlát alkalmazása megszűnik.

(4) Az ACER, az ESMA, az ENTSOG és a gázkoordinációs csoport segíti a Bizottságot a 4., 5. és 6. cikk szerinti feladatok ellátásában. Az ESMA-nak az e cikk (2) bekezdésének d) pontja szerinti jelentését legkésőbb 48 órán belül vagy - sürgős esetekben a Bizottság kérésére - ugyanazon a napon ki kell adni.

(5) A 4., 5. és 6. cikk szerinti feladatainak ellátása során a Bizottság tanácskérés céljából konzultálhat az EKB-val az EUMSZ 127. cikkének (5) bekezdése szerinti feladatával kapcsolatos bármely kérdésben, hogy hozzájáruljon a hitelintézetek prudenciális felügyeletére és a pénzügyi rendszer stabilitására vonatkozó politikák zavartalan megvalósításához.

7. cikk

Szakmai titoktartás

(1) A szakmai titoktartásnak az e cikkben meghatározott feltételeit az e rendelet alapján beérkezett, kicserélt vagy továbbított minden bizalmas információra alkalmazni kell.

(2) Szakmai titoktartási kötelezettség alkalmazandó minden olyan személyre, aki az ACER-nek vagy olyan hatóságnak vagy piaci vállalkozásnak vagy természetes vagy jogi személynek dolgozik vagy dolgozott, akire vagy amelyre az illetékes hatóság átruházta hatásköreit, beleértve az illetékes hatóság által megbízott ellenőröket és szakértőket is.

(3) A szakmai titoktartás hatálya alá tartozó információk semmilyen más személlyel vagy hatósággal nem közölhetők, kivéve, ha ezt az uniós vagy tagállami jogban foglalt rendelkezés írja elő.

(4) Az illetékes hatóságok között e rendelet alapján kicserélt valamennyi, üzleti vagy működési feltételekre, és egyéb gazdasági vagy személyes ügyekre vonatkozó információ bizalmasnak minősül, és a szakmai titoktartás követelményeinek hatálya alá tartozik, kivéve, ha az illetékes hatóság a közléssel egyidejűleg kijelenti, hogy az ilyen információ nyilvánosságra hozható, vagy ha az ilyen nyilvánosságra hozatal bírósági eljáráshoz szükséges.

8. cikk

Hatásértékelés

(1) Az ESMA és az ACER értékeli a piaci korrekciós mechanizmusnak a pénzügyi és energiapiacokra, valamint az ellátásbiztonságra gyakorolt hatásait, nevezetesen hogy ellenőrizték, a piaci korrekciós mechanizmus kulcselemei továbbra is megfelelőek-e a pénzügyi és energiapiac, valamint az ellátásbiztonság tekintetében a fejlemények fényében.

(2) Az ESMA és az ACER a hatásértékelésben elvégzi különösen a 9. cikk (2) bekezdésében meghatározott kritériumok elemzését. Az említett értékelésben nevezetesen ellenőrizni kell, hogy a TTF-származtatott-termékek korlátozása a piaci szereplők által a korrigált és a korrigálatlan származtatott termékek között folytatott olyan arbitrázshoz vezetett-e, amely negatív hatással van a pénzügyi és energiapiacra, valamint káros a fogyasztókra nézve.

(3) Az ESMA és az ACER értékeli a következőket is:

a) a tőzsdén kívüli kereskedés e rendelet hatálya alóli kizárása a TTF-származtatott-termékekkel való kereskedésnek a tőzsdén kívüli piacokra való jelentős áthelyeződéséhez vezetett-e, veszélyeztetve a pénzügyi vagy az energiapiacok stabilitását;

b) a piaci korrekciós mechanizmus az Unión belül a TTF-származtatott-termékekkel kapcsolatos ügyletek jelentős csökkenéséhez, vagy a TTF-származtatott-termékekkel kapcsolatos ügyletek Unión kívüli kereskedési helyszínekre való jelentős áthelyeződéséhez vezetett-e.

(4) Az ESMA és az ACER értékeli továbbá, hogy szükséges-e felülvizsgálni a következőket:

a) a referenciaár tekintetében figyelembe vett elemek;

b) a 4. cikk (1) bekezdésében meghatározott feltételek;

c) a dinamikus ajánlattételi korlát.

(5) Az ESMA-nak és az ACER-nek az (1) bekezdés szerinti jelentését 2023. március 1-jéig be kell nyújtani a Bizottság részére. Az ESMA és az ACER 2023. január 23-ig előzetes adatjelentést tesz közzé a piaci korrekciós mechanizmus bevezetéséről.

9. cikk

A piaci korrekciós mechanizmus kiterjesztése az egyéb VTP-khez kapcsolódó származtatott termékekre

(1) Az 8. cikk (1) bekezdésében említett értékelés alapján a Bizottság - végrehajtási jogi aktus útján - 2023. március 31-ig meghatározza a piaci korrekciós mechanizmusnak az egyéb VTP-khez kapcsolódó származtatott termékekre történő alkalmazásának technikai részleteit, összhangban e cikk (2) bekezdésével. Az említett végrehajtási jogi aktust a 11. cikk (2) bekezdésével összhangban kell elfogadni.

Abban az esetben, ha a piaci korrekciós mechanizmusnak az egyéb VTP-khez kapcsolódó származtatott termékekre történő alkalmazása a (2) bekezdésben meghatározott kritériumok alapján jelentős negatív hatásokhoz vezet a pénzügyi vagy gázpiacokra nézve, a Bizottság kivételesen kizár bizonyos származtatott termékeket a piaci korrekciós mechanizmus alkalmazási köréből.

(2) A Bizottság kiválasztja a végrehajtás technikai részleteit, valamint azon egyéb VTP-khez kapcsolódó származtatott termékeket, amelyeket lehet, hogy ki kell zárni a piaci korrekciós mechanizmus alkalmazási köréből, különösen a következő kritériumok alapján:

a) az egyéb VTP-khez kapcsolódó származtatott termékek árára vonatkozó információk rendelkezésre állása;

b) az egyéb VTP-khez kapcsolódó származtatott termékek likviditása;

c) azon hatás, amelyet a piaci korrekciós mechanizmusnak az egyéb VTP-khez kapcsolódó származtatott termékekre való kiterjesztése gyakorolna az Unión belüli gázáramlásokra és az ellátásbiztonságra;

d) azon hatás, amelyet a piaci korrekciós mechanizmusnak az egyéb VTP-khez kapcsolódó származtatott termékekre való kiterjesztése gyakorolna a pénzügyi piacok stabilitására, figyelembe véve az esetleges kiegészítő letételekre mint biztosítékra gyakorolt hatást.

10. cikk

Felülvizsgálat

A Bizottság adott esetben javaslatot tehet e rendelet módosítására, hogy bevonja a tőzsdén kívül kereskedett származtatott termékeket e rendelet hatálya alá, vagy hogy felülvizsgálja a referenciaár céljára figyelembe vett elemeket - nevezetesen megvizsgálva eltérő súlyozás adását az említett elemeknek -, a piaci korrekciós mechanizmus aktiválásának a 4. cikk (1) bekezdésének a) és b) pontjában meghatározott feltételeit és a dinamikus ajánlattételi korlátot. Az ilyen javaslat benyújtása előtt a Bizottság konzultál az EKB-val, az ESMA-val, az ACER-rel, az ENTSG-gal és a gázkoordinációs csoporttal, valamint - adott esetben - egyéb releváns érdekelt felekkel.

11. cikk

Bizottsági eljárás

(1) A Bizottságot egy bizottság segíti. Ez a bizottság a 182/2011/EU rendelet értelmében vett bizottságnak minősül.

(2) Az e bekezdésre történő hivatkozáskor a 182/2011/EU rendelet 5. cikkét kell alkalmazni.

III. FEJEZET

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

12. cikk

Hatálybalépés

(1) Ez a rendelet 2023. február 1-jén lép hatályba. Ezt a rendeletet ugyanazon naptól kezdve egy évig kell alkalmazni.

(2) A 4. cikket 2023. február 15-től kell alkalmazni.

(3) A 8. cikk (2) bekezdését 2023. január 1-jétől kell alkalmazni.

(4) Ez a rendelet nem alkalmazandó a következőkre:

a) a 2023. február 1. előtt kötött TTF-származtatott-szerződések;

b) TTF-származtatott-termékek vásárlása és értékesítése a 2023. február 1. előtt kötött TTF-származtatott-szerződések ellentételezése vagy csökkentése érdekében;

c) TTF-származtatott-termékek vásárlása és értékesítése központi szerződő fél által szervezett nemteljesítés-kezelési eljárás részeként, beleértve a szabályozott piacon klíring célokból nyilvántartásba vett tőzsdén kívüli kereskedéseket.

Ez a rendelet teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban.

Kelt Brüsszelben, 2022. december 22-én.

a Tanács részéről

az elnök
M. BEK

TARTALOMJEGYZÉK

A TANÁCS 2022. december 22-i (EU) 2022/2578 RENDELETE	1
az uniós polgárok és a gazdaság túlzottan magas árakkal szembeni védelmét szolgáló piaci korrekciós mechanizmus létrehozásáról	1
I. FEJEZET	14
TÁRGY, HATÁLY ÉS FOGALOMMEGHATÁROZÁSOK	14
1. cikk	14
Tárgy és hatály	14
2. cikk	15
Fogalommeghatározások	15
II. FEJEZET	16
A PIACI KORREKCIÓS MECHANIZMUS	16
3. cikk	16
Az árak nyomon követése	16
4. cikk	16
Piaci korrekciós esemény	16
5. cikk	17
A piaci korrekciós mechanizmus deaktiválása	17
6. cikk	18
A piaci korrekciós mechanizmus felfüggesztése	18
7. cikk	19
Szakmai titoktartás	19
8. cikk	19
Hatásértékelés	19
9. cikk	20
A piaci korrekciós mechanizmus kiterjesztése az egyéb VTP-khez kapcsolódó származtatott termékekre	20
10. cikk	21
Felülvizsgálat	21
11. cikk	21
Bizottsági eljárás	21
III. FEJEZET	21
ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK	21
12. cikk	21
Hatálybalépés	21